Lausunto lasten ja nuorten yhteiskunnallisesta osallisuudesta ja miten lainsäädännössä voidaan paremmin huomioida seuraavat sukupolvet sekä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus

Katri Vataja
Toimitusjohtaja
katri.vataja@itla.fi

itla

Tulevaisuusajattelun ja ennakoinnin integroiminen osaksi päätöksentekoa ja lainvalmistelua

- Lasten, nuorten ja seuraavien sukupolvien hyvinvoinnin edistämiseksi on kannatettavaa, että tulevaisuusajattelu ja ennakointitieto sekä lapsivaikutusten arvioinnit eri aikajänteillä integroidaan tiiviimmin osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa ja lainvalmistelua.

- Tulevaisuusselonteko on merkittävä ennakointiponnistus, minkä vuoksi sekä prosessin että tuotoksen hyödynnettävyys ja vaikuttavuus on tärkeää varmistaa suunnitteluvaiheesta lähtien. Poikkihallinnollisuus ja vuorovaikutteisuus ovat tulevaisuuskeskustelussa tärkeitä.

- Lasten, nuorten ja seuraavien sukupolvien huomioonottamiseksi tarvitaan tulevaisuuslukutaitoa, jossa korostuu tulevaisuuteen liittyvien oletusten haastaminen, aktiivinen vaihtoehtoisten, todennäköisten ja toivottavien tulevaisuuksien kuvitteleminen myös lasten, nuorten ja seuraavien sukupolvien näkökulmasta, sekä toimenpiteisiin tarttuminen. Olennaista tunnistaa epävarmuuksia ja hahmottaa kokonaiskuvaa.

- Lapsiin ja nuoriin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on mielekästä keskittyä laajempiin ilmiö- ja politiikkakokonaisuuksiin.

itla

Lasten ja nuorten aktiivinen osallistuminen tulevaisuustiedon tuottamiseen

- Lapsille ja nuorille tulee tarjota mahdollisuuksia osallistua niin digitaalisissa kuin fyysisissä ympäristöissä ja yhteisöissä, joissa lasten ja nuorten arki ja vuorovaikutus tapahtuvat.

- Työkaluissa ja menetelmissä tulee huomioida yhdenvertaisen osallistumisen varmistaminen.

- **Digiraati-verkkopalvelu** on kehitetty lasten ja nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen tueksi. Tarkoituksena on ohjattujen verkkokeskustelujen avulla tuoda lasten ja nuorten ääntä kuuluviin päätöksenteossa. Fasilitoijan rooli ja ihmiskontaktin merkitys on tärkeä.

- Itlan yhteisövaikuttavuustyössä toteutetut **yhteisödialogit** toimivat nuorten kokemusääneen kanavina ja rakentavat paikallisia ratkaisuja tulevaisuuden tarpeisiin.

itla

Kansalliset dialogit nuorten osallisuuden vahvistajina

- Kansalliset dialogit tarjoavat mahdollisuuden keskustella ihmisille ja yhteisöille tärkeistä asioista tavalla, joka vahvistaa osallisuutta. Keskusteluiden tarkoituksena on rakentaa osallistujien kokemusten kautta ymmärrystä ja ajankohtaista tilannekuvaa erilaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä, haasteista ja mahdollisuuksista.

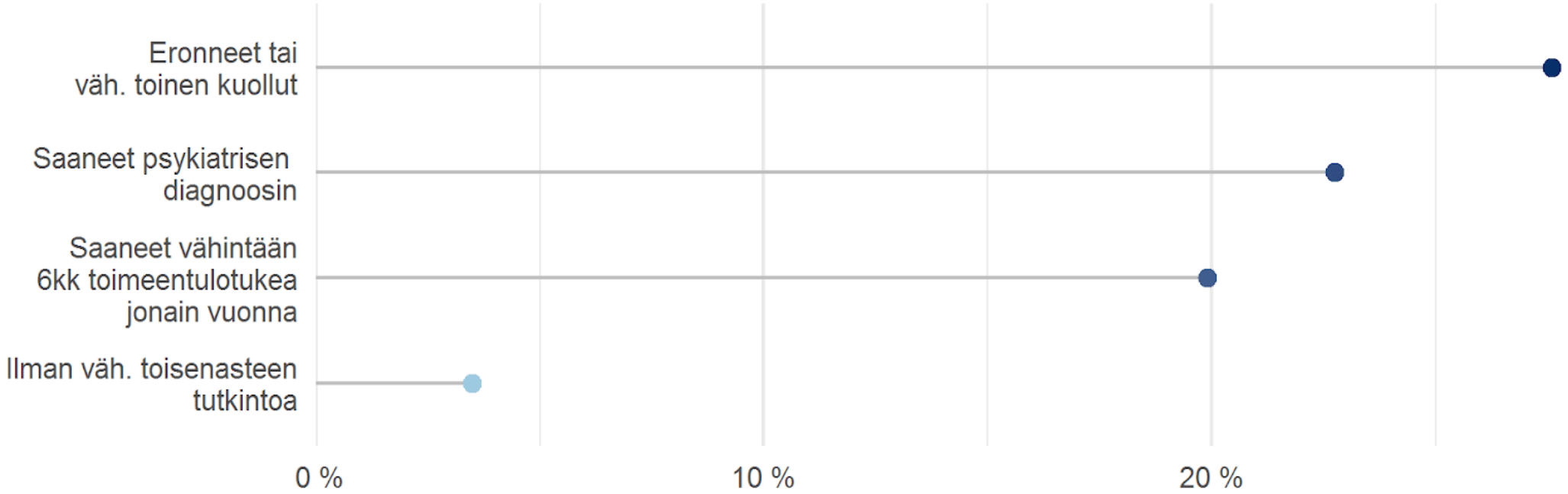
- Itla toteuttaa yhteistyössä Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittaman YOUNG-ohjelman kanssa nuorten, tutkijoiden ja päättäjien välisiä kansallisia dialogeja vuosina 2024–2028.

- Dialogisarjan tavoitteena on tukea nuorten osallisuutta ja aktiivisia vaikuttamismahdollisuuksia sekä lisätä heidän toimijuuttaan yhteiskunnan jäseninä.

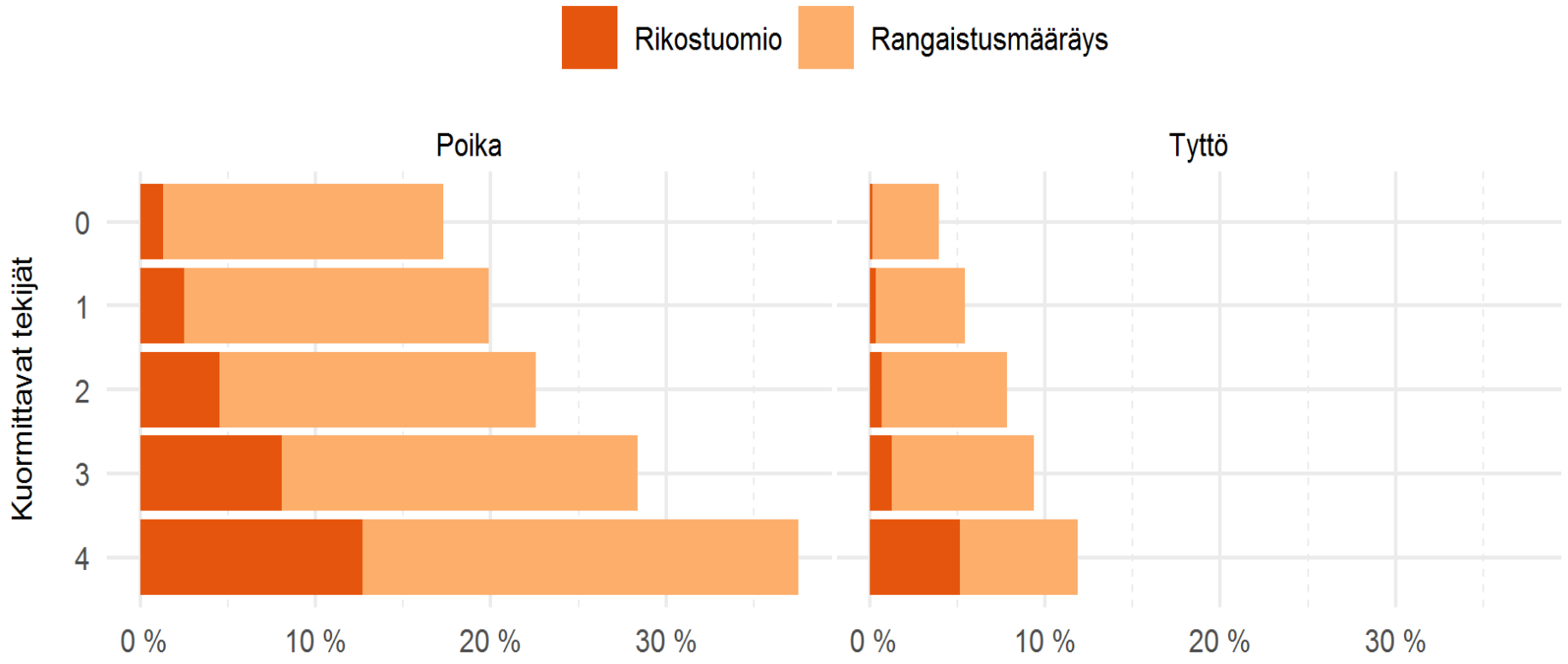
itla

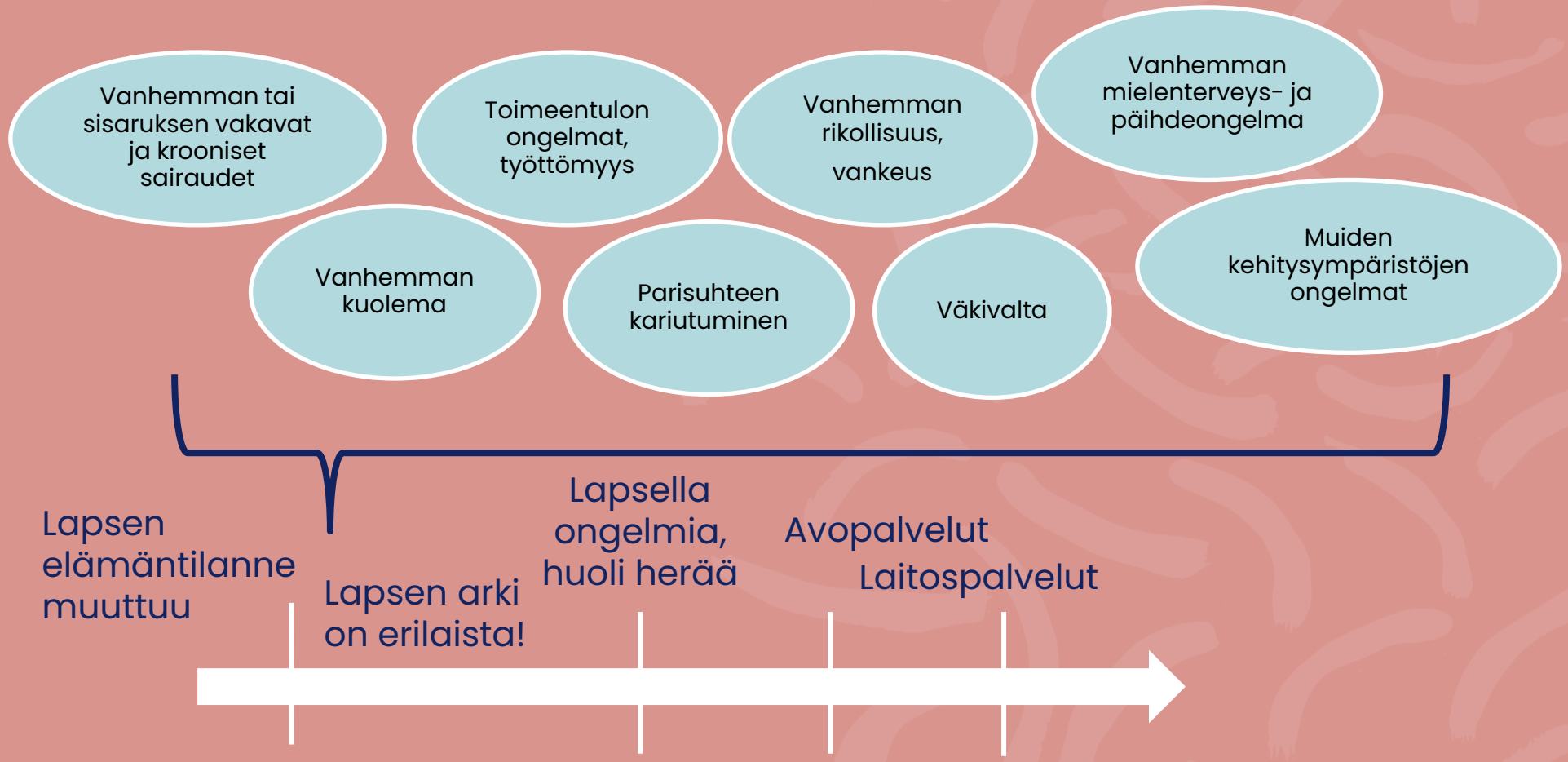
Perheitä kuormittavien tekijöiden yleisyys

(Suomessa vuonna 1997 syntyneet)

Rikostuomiot ja rangaistusmääräykset perheitä kuormittavien tekijöiden mukaan (-97)

Vanhemman tai sisaruksen vakavat ja krooniset sairaudet
Toimeentulon ongelmat, työttömyys
Vanhemman rikollisuus, vankeus
Vanhemman mielenterveys- ja päihdeongelma
Vanhemman kuolema
Parisuhteen kariutuminen
Väkivalta
Muiden kehitysympäristöjen ongelmat
Lapsen elämäntilanne muuttuu
Lapsen arki on erilaista!
Lapsella ongelmia, huoli herää
Avopalvelut
Laitospalvelut
Runsaasti työmenetelmiä: Käytösongelmat, tunne-elämän ongelmat, oppimisvaikeudet, sosiaaliset ongelmat

itla

Elämäntilanneinformoitu työskentely osaksi perheiden tukea

- Arjen sujuminen erilaisten kuormitustilanteiden vallitessa
- Hyvinvointialueen, kunnan, kolmannen sektorin, perheiden kanssa yhdessä määritelty konkreettinen toimintamalli.
- Toimintamallille koordinaatio- ja johtamisrakenteet toiminnalliselle verkostotyölle.
- Lähtökohtana lapselle tärkeiden aikuisten ja lapsen välinen yhteisymmärrys pärjäävyyttä tukevasta arjesta.

Kiitos!

itla